

20. Kadın cinayeti haberlerinde söylem pratiklerini aramak: Pınar Gültekin cinayeti haberleri üzerine eleştirel bir değerlendirme

Murad KARADUMAN¹

Tuba LİVBERBER²

APA: Karaduman, M.; Livberber, T. (2021). Kadın cinayeti haberlerinde söylem pratiklerini aramak: Pınar Gültekin cinayeti haberleri üzerine eleştirel bir değerlendirme. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (23), 300-318. DOI: 10.29000/rumelide.948368.

Öz

Kadın cinayetlerinin artmasıyla birlikte, kadın cinayetleri haberleri de medyada yoğun bir şekilde işlenmektedir. Toplumsal bir sorun olarak nitelendirilen kadın cinayetlerinin medyada nasıl konumlandırıldığı ve temsil edildiği bu çalışmanın temel konusunu oluşturmaktadır. Bu kapsamda bu çalışma, kadın cinayeti haberlerinin sunumundaki haber dili ve söylem pratiklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, bir erkek tarafından öldürülen ancak cesedi cinayetin işlendiği gün değil, aramaların yapıldığı beşinci gün sonunda bulunan Pınar Gültekin örneği çalışmaya konu edilmiştir. Çalışma, birbirinden farklı sahiplik yapısı ve yayın politikaları olan Yeni Şafak, Birgün, Cumhuriyet ve Habertürk gazetelerinde 21 Temmuz 2020 tarihinde yayınlanan ilgili konuya ilişkin haberleri kapsamaktadır. Çalışmada, dört gazeteyle ilişkin 19 haberden oluşan bir örneklem van Dijk'ın eleştirel söylem analiziyle çözümlenmiştir. Çözümlemede haber dilinin makro ve mikro özelliklerine odaklanılmış, haber dilinin açık anlamından ziyade örtük yapıları ortaya konmaya çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara göre farklı yayın politikaları ve sahiplik yapılarında olmalarına rağmen, yapılan analizlerde kadın cinayetlerindeki haberlerin söylemsel pratiklerinin benzerlik gösterdiği gözlenmektedir. Bulgularda konunun bağlamından koparıldığı, belirli etiketleme ve kalıpyargıların kullanıldığı, haberin failin ifadelerine ya da kadının özel hayatına dayandırıldığı görülmektedir. Ayrıca haberlerde cinayete ilişkin normleştirme, haklılaştırma, onaylama, hikâyeleştirme ve gerekçeleştirme gibi söylem ve sunum şekilleriyle cinsiyetçi söylemlerin eril bakış açısıyla anlamlandırılarak yeniden üretildiği ve pekiştirildiği bulgulanmıştır.

Anahtar kelimeler: Kadın cinayeti, söylem, haber söylemi, haber dili, gazete yayın politikaları

Searching for discourse practices in news about femicide: A critical assessment of Pınar Gültekin femicide news

Abstract

With the increase of femicides, news about femicides is also covered intensely in the media. The positioning and representation of femicides, which are a social problem, in the media constitutes the main subject of this study. In this context, this study aims to reveal the language and discourse practices in the presentation of femicide news. Accordingly, the example of Pınar Gültekin, who was killed by a man but whose body was found at the end of the fifth day of the search, not the day of the murder, was the subject of the study. The study covers the news on the subject published on 21 July

¹ Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik (Antalya, Türkiye), mkaraduman@akdeniz.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6700-8547 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 20.03.2021-kabul tarihi: 20.06.2021; DOI: 10.29000/rumelide.948368]

² Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik (Antalya, Türkiye), tubalivberber@akdeniz.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9879-2135

2020 in Yeni şafak, Birgün, Cumhuriyet and Habertürk newspapers, which have different ownership structure and publishing policies. In the study, a sample of 19 news articles related to four newspapers was analyzed by critical discourse analysis. In the analysis, the macro and micro features of the news language were focused on, and the implicit structures of the news language were tried to be revealed rather than its explicit meaning. According to the findings, although they have different broadcasting policies and ownership structures, it is observed that the discursive practices of the news on femicide show similarities. The findings show that the subject is detached from its context, certain labeling and stereotypes are used, and the news is based on the statements of the perpetrator or the private life of the woman. In addition, it was found that sexist discourses were reproduced and reinforced by means of a masculine point of view, by means of discourse and presentation such as normalization, justification, affirmation, storytelling, and justification regarding murder in the news.

Keywords: Femicide, discourse, news discourse, news language, newspaper publication policies

Giriş

Kadın cinayetleri çoğunlukla toplumsal cinsiyete ve kültürel farklılıklara dayalı toplumsal bir soruna işaret etmektedir. Kadınlara yönelik cinayetleri tanımlamak, belirsizlikten kurtarmak ve kapsamını çizmek için literatürde kadın cinayetlerini tanımlayan “femicide” ve cinsiyet cinayetlerini tanımlayan “gendercide” gibi terimler kullanılmaktadır. Tanımları kültürel bağlamlarından koparmamayı amaçlayan terimlerin ortak özelliği, bu cinayetlerin cinsiyete yönelik gerçekleştirilmiş bir suç olmalarıdır. Kadın cinayetleri farklı toplumlarda farklı şekillerde tanımlansa bile, küresel ölçekte bu cinayetlerin yüzde 13,5’inde kadının en yakınında bulunan eř, sevgili ya da partner gibi kişiler sorumlu tutulmakta ve cinayetlerin bu kişiler tarafından işlendiği tahmin edilmektedir (Stöckl vd., 2013: 859). Bu suçlar eril gelenek altında kimi zaman namusun kimi zaman ise kıskançlık duygusunun bir sonucu olarak gösterilerek erkeğin kadını kontrol etme ve ona sahip olma arzusuyla ilişkilendirilmektedir (Campbell, 1992: 109). Böylelikle kadın cinayetlerinin temel çerçevesi, erkeğin kadın üzerinde üstünlük kurması ile ataerkil yapıyı desteklemekte ve cinsiyetler arasındaki eşiitsizliği örtük bir şekilde pekiştirmektedir.

Medya, toplumsal yaşam üzerinde etkili olan olay ve sorunların temsili noktasında merkezi bir konumdadır. Medyada temsil konusuna bakıldığında farklı temsil biçimlerinin olduğu, konunun bağlamından koparıldığı ve belirli kişilerin belirli kalıpyargılarla sunulduğu görülmektedir. Bu anlamda temsil, Hall (1997: 7-8)’un da söylediği gibi olayın sonucunda meydana gelen bir şey değil, aksine olayın kurucu unsuru olarak temelini oluşturmaktadır. Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinin özendirici temsiline ilişkin çalışmalara bakıldığında da kültürel çalışmalar ışığında feminist hareketlerle görünürlük kazandığı görülmektedir. Bu çalışmalarda cinsiyetçi söylemlerin eril bakış açısıyla anlamlandırılarak yeniden üretildiği ve çeşitli bağlamlarda temsil edildiği vurgulanmıştır. Kadın cinayetlerinin haberlere yansımaları ve temsil biçimleri incelendiğinde de benzer şekilde anlam ve temsillerle karşılaşılmaktadır. Campbell (1992: 110)’ın belirttiği gibi etiketleme, kalıpyargılar oluşturma, şiddete ilişkin normalleştirme, haklılaştırma ya da onaylama gibi söylem ve sunum şekilleriyle kadın cinayetlerinin asıl dinamikleri bağlamından koparılmaktadır. Başka bir deyişle kadın cinayetine yönelik haber söylemleri, toplumsalın yansıtılmasından ziyade, eril şiddeti ve tahakkümü güçlendirerek sürekliliğini sağlamaktadır.

Bu çalışmada, kadın cinayetlerinin haberleştirilmesi Pınar Gültekin cinayeti örneğinde incelenmiştir. Pınar Gültekin, 16 Temmuz 2020 tarihinde Cemal Metin Avcı isimli bir erkek tarafından öldürülmüş ancak kurbanın cesedi, cinayete kurban gittiği gün değil, aramaların yapıldığı beşinci gün sonunda 21 Temmuz 2020 tarihinde bulunmuştur. Ardından Avcı, cinayeti itiraf ederek 'canavarca hisle ve eziyet çektirerek adam öldürmek' suçundan tutuklanmıştır (Hürriyet Gazetesi, 2020). Bu örnek olaydan yola çıkarak kamuoyunun gündemine yerleşen kadın cinayetinin haberlerde nasıl temsil edildiği bu çalışmanın sorunsalını oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı, birbirinden farklı sahiplik yapısı ve yayın politikaları olan gazetelerin kadın cinayetlerinin haberleştirilme sürecinde, haberlerdeki söylem pratiklerini ortaya koymaktır. Çalışmada, ilk olarak kuramsal çerçeve çizilmekte ardından söz konusu olaya ilişkin haberlerin çözümlenmesi yapılmaktadır.

Toplumsal cinsiyetin söylem pratikleri

Çocuklar büyürken toplum onların önüne cinsiyetine uygun kurallar, şablonlar ya da davranış modelleri dizisi koymaktadır. Aile, medya, arkadaş grupları, okul gibi belirli toplumsallaştırma etkenleri söz konusu beklentileri ve modelleri somutlaştırarak çocuğun bunları sahiplenebileceği ortamlar hazırlamaktadır. Toplumsal modeller ya da kurallar az ya da çok içselleştirilirler. Bunun sonucunda normalde belirli bir cinsiyetin toplumsal beklentileriyle örtüşen bir toplumsal cinsiyet kimliği ortaya çıkar (Connell, 1998: 255). Kültürel pratiklerin nesilden nesile aktarımı ile egemen cinsiyet düzeninin değerler sistemi ve kalıpları böylece devamlılığını sağlamış olur. Toplumsal ve kültürel olarak aracılığıyla belirlenen ve inşa edilen toplumsal cinsiyet, bize kadınların ve erkeklerin toplumsal yaşam içindeki konumlarını işaret eder. Kadınlar ve erkekler arasındaki toplumsal ilişkileri düzenleyen toplumsal cinsiyet “yeniden üretim sistemine bağlantılar ağının döngüsel pratikler tarafından biçimlendirildiği ölçüde de kurumsallaşır” (Connell, 1998: 192).

Toplumsal cinsiyet kavramının kapsamı, ilk ortaya çıkışından beri yalnızca bireysel kimliği ve kişiliği değil, ayrıca sembolik düzeyde erkekliğin ve kadınlığın kültürel idealleri ile stereotiplerini, yapısal düzeyde ise kurumsal ve örgütlerdeki cinsel iş bölümünü içine alacak kadar genişlemiştir (Marshall, 1999: 98). Erkekliğe ve kadınlığa atfedilen bu toplumsal ve kültürel anlamlandırma gündelik yaşam pratikleriyle ve söylemlerle inşa edilmektedir. Sancar; Simone de Beauvoir’un ünlü yapıtı İkinci Cins’te erkekliğin, kendi cinsiyetinden bahsetmeyip sürekli başkalarının -kadınların, çocukların, yabancıların, eşcinsellerin, siyahların, düşmanların hainleri, vb.- cinsiyet özelliklerinden bahsederek kurulan bir iktidar konumu olduğunu, erkekliğin sürekli başka konumların “ne olduğu” hakkında konuşma hakkını kendi elinde tutan ve bu sayede kendi bulunduğu konumu sorgulama dışı bıraktığını belirtmektedir (2008: 16). Bununla beraber, kitlesel toplumsal ilişkiler düzeyinde kadınlık biçimleri açık bir şekilde tanımlanmaktadır. Biçimlerden biri, bu tabi kılınmaya boyun eğiş etrafında tanımlanır ve erkeklerin çıkar ve arzularına hizmet etmeye yönlendirilir. Bu “ön plana çıkarılmış kadınlık” olarak adlandırılabilir (Connell, 1998: 246).

Toplumsal cinsiyet bağlamında medya, erkek ve kadın imajını aktarırken cinsiyet rollerini biçimlendirip, kültürel değer ve beklentileri de yansıtır. Bu bağlamda medyanın kadınlık ve erkeklik betimlemeleri, toplumsal cinsiyete ilişkin yaygın bir biçimde paylaşılan tanımların oluşması, sürdürülmesi ya da değiştirilmesinde önemlidir (Kaypakoğlu, 2004: 93). Ataerkil yapının cinsiyet düzeni normları, kodları ve öğretileriyle kuşaktan kuşağa aktarılmakta, medya söylemleri içinde de bu toplumsal ve kültürel pratikler inşa edilmektedir. Var olan cinsiyet rejiminin devamlılığında önemli bir işlevi bulunan medya, egemen cinsiyet kalıpları ve rollerini meşrulaştırmakta, doğallaştırmakta ve pekiştirmektedir. Egemen cinsiyet ideolojisi sınırları çerçevesinde belirlenen, tanımlanan ve sınırlanan

kadın ve erkeğin toplumsal konumları, idealize edilmiş medya temsilleriyle üretilerek dolaşıma girmektedir. Bir toplumsal cinsiyet kategorisi olarak kadınlık ve erkeklik rolleri her gün defalarca haberlerde, reklamlarda, dizilerde ve programlarda söylemsel pratikler aracılığıyla yeniden inşa edilmektedir.

İdeolojilerden etkilenen son derece önemli olan toplumsal pratiklerden biri de sırasıyla ideolojileri nasıl edindiğimizi, öğrendiğimizi ve değiştirdiğimizi de etkileyen dil kullanımı ve söylemdir. Söylemimizin çoğu, ideolojik temelli görüşlerimizi ifade eder. İdeolojik fikirlerimizin çoğunu ebeveynlerimizden ve akranlarımızdan başlayarak diğer grup üyelerini dinleyerek ve okuyarak öğreniyoruz. Daha sonra ideolojileri bir yığın konuşma ve metin biçimleri arasından televizyon izleyerek, okulda okutulan kitaplardan, reklamlardan, gazetelerden, romanlardan ya da iş arkadaşlarımız ve dostlarımızla yaptığımız günlük konuşmalardan öğreniyoruz (van Dijk, 2003: 18). Söylem, egemenlik ilişkilerinin hem kurulduğu hem de temsil edildiği birincil araçtır ve ideoloji, söylemi ve egemenlik ilişkilerini bağlantılandırmakta dolayımlyıcı kapasiteyle işlev görmektedir (Mumby, 2004:137). Karaduman'a göre (2017) "söylem, ideolojilerin yeniden üretiminde ve günlük ifadelerde vazgeçilmez bir rol oynar. Bu nedenle ideolojilerin söylemde nasıl ifade edildiği veya gizlendiği ve böylece aynı zamanda toplumda nasıl yeniden üretilebileceği eleştirel haber araştırmaları için önem taşımaktadır". Özellikle haber metinlerinde egemen toplumsal cinsiyet söylemlerinin nasıl kurulduğunu anlamak için haber dilinin incelenmesi gerekmektedir. Haber söylemi içinde meşrulaşan, doğallaşan toplumsal cinsiyetin basmakalıp yargıları ve kodları böylelikle rasyonalize edilmektedir.

Toplumsal güç ve iktidar ilişkilerinin egemen ideolojik pratikleri içinde barındıran haber söylemi içinde nasıl inşa edildiğinin incelenmesi medya çalışmaları için bir çıkış noktası sağlar. "van Dijk'a göre (1993) eleştirel söylem çözümlemesi söylemin kendisinden kaynaklanan ve sonuçlanan eşitsizlik, haksızlık ve güç/iktidarın kötüye kullanılmasının söylemsel boyutlarıyla ilgilenir. Eşitsizliğin ve egemenliğin yeniden üretiminde söylemin yaşamsal rolüne dikkat çeken araştırmacılar, bazı konularda rehberlik etmişlerdir. Eğer göçmenler, mülteciler ırkçılığa, kadınlar erkek egemenliğine, cinsel baskı ve şiddete uğruyorlarsa bu durum ortaya konulmalıdır. Egemen söylemin temel bir işlevi, oydaşma, rıza ve egemenliğin meşrulaştırılmasıdır" (akt: Özer, 2011:54). Egemen toplumsal cinsiyet pratiklerinin haber söylemleri içindeki üretiminin analizi, eşitsizlik üzerine kurulmuş sistemin temel dinamiklerini ortaya çıkarmada önem taşımaktadır.

Araştırmanın yöntemi

Çalışma, birbirinden farklı sahiplik yapısı ve yayın politikaları olan Yeni Şafak, Birgün, Cumhuriyet ve Habertürk gazetelerinde 21 Temmuz 2020 tarihinde yayınlanan ilgili konuya ilişkin tüm haberleri kapsamaktadır. Bu tarihin seçilme nedeni, Pınar Gültekin'in cesedinin bulunduğu ve zanlının cinayeti itiraf ederek 'canavarca hisle ve eziyet çektirerek adam öldürmek' suçundan tutuklandığı gün olmasıdır. Çalışmanın 21 Temmuz 2020 tarihiyle sınırlandırılmasının nedeni ise kamuoyunun gündemine yerleşen kadın cinayetinin yoğun bir sıcak gelişme olarak işlenmesi ve kadın cinayetinin haberlerde nasıl temsil edildiğine ilişkin derinlemesine nitel bir inceleme sunma amacıdır. Haberler söz konusu gazetelerin çevrimiçi versiyonları esas alınarak van Dijk'ın eleştirel söylem analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

Eleştirel söylem analizi, güç, hâkimiyet, hegemonya, sınıf farkı, cinsiyet, ırk, ideoloji, ayrımcılık, çıkar, kazanç, yeniden oluşturma, dönüştürme, gelenek, sosyal yapı ya da sosyal düzen gibi temaları ön plana çıkaran ve araştırma alanı olarak bu konuları işleyen söylem analizi yöntemidir. Eleştirel söylem

analizi güç ilişkileri, değerler, ideolojiler, kimlik tanımlamaları gibi çeşitli toplumsal olguların dilsel kurgulamalar yoluyla bireylere ve toplumsal düzene nasıl yansıdığı ve nasıl işlendiği ile ilgilenir (Van Dijk, 2001:352). Eleştirel söylem analizi, toplumsal etkileşimin dilsel bir biçim alan veya dilsel olan çeşitli düzeylerini çözümlenmeye yönelik eleştirel bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, toplumsal dünyanın kuruluşunda söylemin etkin rolünü öne çıkarır. Söylem, toplumsal pratiklerin bir biçimidir. Yani söylem dışında başka toplumsal pratikler de vardır ve ayırt edilebilirler (Dursun, 2010:7).

Eleştirel söylem analiziyle çözümlenen çalışmaların bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Nitel çalışmalar detaylı bir analiz gerektirdiğinden haber sayısının fazla olması durumunda temsili bir örneklem seçilmektedir. Ayrıca uzun süreli zaman dilimi aralığında nitel yöntemle yapılan çalışmaların temsil yeterliliği olan haberler analiz edilse bile seçilen örneklemin tüm evreni temsil etmeyebileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Bulgular

Yeni Şafak Gazetesi

Gazete, 21.07.2020 tarihinde doğrudan Pınar Gültekin cinayetine ilişkin 4 haber yayınlamıştır.

Makro analizi:

Yeni Şafak gazetesi, 21 Temmuz tarihli ilk sayısında kadın cinayetini, “Pınar Gültekin’den kahreden haber: Muğla’da kayıp olarak aranan üniversite öğrencisinin cesedi ormanlık alanda bulundu” başlığıyla okuyucularına aktarmıştır. Bu haberde cinayeti gerçekleştiren kişinin kimliği henüz belli olmadığından yalnızca sürece dair bilgi verilmektedir. Devamında spotta da sürece dair bilgiler verilirken kurbanın boğularak öldürüldüğü ihtimalleri üzerinde durulmaktadır. Ana olayın sonucunda ise kurbanın son görüldüğü kişinin ekipler tarafından sorgulanmak üzere karakola götürüldüğü bilgisi yer almaktadır. Devlet, görevsel bir şekilde sunulmakta, failin yakalanması için olayların araştırıldığı bilgisi verilmektedir. Bu bilgiler, devletin üzerine düşen görevi yaptığına işaret olarak sunulmaktadır. Haberin ilk görselinde kurbanın renkli, diğer 2 görselinde siyah beyaz 2 fotoğrafı tercih edilmiştir. Görsellerin ölüm haberiyle uyumlu olarak seçildiği ve kurbanın odak noktası olarak konumlandırıldığı görülmektedir.

Gazete, aynı tarihli sayısında yayınladığı ikinci haberle söz konusu olayı, “Pınar Gültekin’in katili eski sevgilisi çıktı: Bağ evinde boğup, cesedini varille taşımış” başlığıyla okuyucularına aktarmıştır. Ara başlıklar ve spotta³ da cinayet detaylarına ilişkin bilgi verilmektedir. Gazete, cinayeti gerçekleştiren kişiyi “eski sevgili” ve “C.M.A” şeklinde tanımlarken 5N1K bilgilerini failin ifadesine dayandırmaktadır. Bu bağlamda gazetenin söz konusu olayı “kadın cinayeti” olarak tanımlamak yerine, kimlik bilgileri açık bir şekilde verilmeyen “eski sevgili” vurgusunu ön plana çıkararak tanımladığı ve haberini failin ifadeleri üzerine kurguladığı görülmektedir. Bunun da ötesinde gazete, faili kendisini terk eden Pınar ile yeniden birlikte olmak isteyen ve reddedilmesi üzerine cinayeti işleyen “eski sevgili” şeklinde sunmaktadır. Haberde, fail olay günü konuşmak için kurbanı otomobiline almış, kendisine ait bağ evine götürmüş, burada çıkan tartışmada döverek bayılmış, bayıldığı için de genç kızı boğarak öldürmüş şeklinde neden sonuca dayanan olay örgüsü sunulmaktadır. Ana olay cinayetin gerekçeli bir biçimde işlenmesiyken ana olayın sonucu kurbanın hem faili terk etmesi hem yeniden birlikte olma

³ Kaybolduktan beş gün sonra bulunan Pınar Gültekin’i eski sevgilisinin öldürdüğü, cansız bedenini varile koyup ormanlık attığı belirlendi. Şüpheli C.M.A. ifadesinde cinayeti itiraf etti.

istediği reddetmesi hem de bunlar üzerine tartışma çıkarması ve doğal bir sonuç olarak da öldürülmesi şeklinde kurgulanmaktadır. Haber, ölüm için yol gösterirken her kesimden okuru şiddetin detaylarıyla karşı karşıya bırakarak şiddetin kanıksanmasına yol açma riski taşımaktadır (Deniz ve Koralp Özel, 2015). Bunun karşısında, neden kadın cinayetlerine çözüm bulunamadığı ya da herhangi bir uzman görüşü bilgisine rastlanılmamaktadır. Haber için tercih edilen görselde kurbanın kahkaha attığı renkli bir fotoğrafın tercih edildiği görülmektedir.

Yayınlanan üçüncü haberde olay, “Pınar Gültekin’in katili evli ve bir kız çocuğu babası çıktı” başlığıyla verilmiştir. Gazete, ara başlıkları⁴ ve spotuyla⁵ önceki haberin aksine, failin adını ve özel hayatını ön plana çıkararak “evli” ve “kız çocuğu babası” vurgusu yapmaktadır. Bu anlamda gazete, “eski sevgili” nitelendirmesi yerine “Pınar Gültekin’in katili” şeklinde ana olay sunumu yapmaktadır. Hatta failin kendisinin de kız çocuğu olduğu bilgisini ön plana çıkararak bu haberle birlikte faille arasına mesafe koymaktadır. Ana olay sonucu ise failin kurbanın cesedini varile koyup ormanlık alana götürdüğünü itiraf etmesi şeklinde verilmektedir. Bu haberde de aralan bağlam bilgisine rastlanılmamaktadır. Haber için tercih edilen iki görselde failin takım elbiseli aynı fotoğrafı, bir görselde kurbanın fotoğrafı, son görselde de failin kızı ve evli olduğu kadın ile fotoğrafı bulunmaktadır. Son görselde failin yüzü açık bir şekilde verilirken, kızı ve evli olduğu kadının yüzü karartılarak verilmiştir.

Yayınlanan dördüncü haberde olay “Üniversite öğrencisi Pınar Gültekin’i öldüren zanlı Cemal Metin Avcı tutuklandı” başlığıyla verilmiştir. Gazete, failin ismini ilk olarak açık bir şekilde vermemeyi, ardından başlıktan ziyade spotta açık bir şekilde vermeyi, bu haberde ise başlıkta açık bir şekilde vermeyi tercih etmiştir. Spotta⁶ sürece dair bilgilendirmenin ve 5N1K bilgilerinin verildiği görülmektedir. Ana olay sunumuna bakıldığında, kadın cinayetinin tüm detaylarının verilerek etik sorunlara yol açtığı gözlenmektedir. Bu açıdan “Muğla’da öldürüldükten sonra yakılıp, bir varil içine konulmasının ardından üzerine beton dökülüp cesedi sarp bir araziye atılan...” şeklinde detayların verilmesi aynı gazetenin ikinci haberinde olduğu gibi hem ölüm şekli için yol gösterme hem de okuru cinayete dair detaylarla karşı karşıya bırakarak cinayetin kanıksanması tehlikesini beraberinde getirmektedir. Ayrıca bu haberde toplumsal bir sorun olan kadın cinayetlerinin çözümüne ya da buna benzer bilgilere ilişkin herhangi bir aralan bağlam bilgisine rastlanılmamaktadır. Öte yandan haberin genelinde devletin görevsel bir şekilde sunulduğu gözlenmektedir. Haberin başlığı, spotu, haber girişi ve ana olay sunumunun sonucunda da jandarma ve polis ekiplerinin eylemlerine dair bilgiler verilmektedir. Haber için failin güvenlik güçleri tarafından kelepçeli bir şekilde götürüldüğü bir fotoğraf tercih edilmiştir. Bu bilgilerle devletin üzerine düşen görevi yaptığı vurgulanmaktadır.

Mikro analizi:

Gazetenin 21 Temmuz tarihli sayısındaki ilk haberin sentaktik analizi yapıldığında, “cesedi ormanlık alanda bulundu”, “morga kaldırıldı”, “tespit edildi” gibi edilgen yapılarla haberin inşa edildiği görülmektedir. Bununla birlikte “cansız beden”, “ceset”, “ekipler”, “inceleme”, “morg” gibi kelimeler de sıklıkla kullanılarak cinayete ve ekiplerin araştırmalarına dikkat çekildiği gözlenmektedir.

İkinci haberin sentaktik analizinde, “eski erkek arkadaşı C.M.A. olduğu öğrenildi”, “kızın reddetmesi üzerine cinayeti işlediği belirlendi”, “cinayeti itiraf ettiği öğrenildi” gibi edilgen yapıların yer aldığı,

⁴ “Katil kız çocuğu babası”, “Cansız bedenini ormana atmış”

⁵ 27 yaşındaki üniversite öğrencisi Pınar Gültekin’in katilinin evli ve bir kız çocuğu babası olduğu öğrenildi. Muğla’da bir işletme sahibi olduğu öğrenilen Cemal Metin Avcı polise verdiği ifadede cinayeti itiraf etmişti.

⁶ Muğla’nın Ula ilçesinde 5 gün önce kaybolan ve cesedi ormanlık alanda bulunan üniversite öğrencisi Pınar Gültekin’i öldüren zanlı Cemal Metin Avcı, ‘canavarca hisle ve eziyet çektirerek adam öldürme’ suçundan tutuklandı.

failin ikinci plana atılarak dikkatin kurbanına çekildiği görülmektedir. Böylelikle ana olay ve olayın sonucu asıl önemini yitirmekte, kadın cinayetinin toplumsal boyutu görmezden gelinmektedir. Haberin sözdizimine bakıldığında, “eski erkek arkadaşı”, “kendisini terk eden Pınar ile yeniden birlikte olmak istediği”, “konuşmak için otomobiline aldığı”, “Pınar’ı kendisine ait bağ evine götürdü”, “kızın reddetmesi üzerine”, “çıkan tartışmada”, “darp ettiği Pınar bayıldı”, “C.M.A da genç kızı boğarak öldürdü”, “C.M.A.’nın ilk ifadesinde cinayeti itiraf ettiği öğrenildi” şeklinde kurgulandığı, fail için bahane üretildiği ve cinayetin gerekçelere dayandırıldığı görülmektedir. Gazete, fail zaten bir süre önce birlikte olduğu Pınar ile tekrar birlikte olmak istemiş, bunun için konuşmuş ancak reddedilmesine üzerine tartışma çıkmış ve Pınar’ın bayılması üzerine doğal olarak boğarak öldürmek zorunda kalmış ancak ilk ifadesinde hemen itiraf etmiş gibi bir algı yaratmaktadır. Bu bağlamda, kadın cinayetinin işlenişini doğal bir akış çerçevesinde sunulmakta ve haber eril bir dil ile inşa edilmektedir. Bunun da ötesinde, haber failin verdiği ifadelerle dayandırılmakta, fail aklanmaya çalışılmakta, toplumsal bir sorun olan kadın cinayetinin neden işlendiğine yönelik cevap failin ifadelerinde aranmaktadır. Gazete kurbanına yönelik açıktan bir suçlamada bulunmasa da örtülü bir biçimde cinayeti hak ettiğini telkin etmektedir. Öte yandan “yeniden birlikte olmak istediği”, “otomobiline aldığı”, “bağ evine götürdü” ifadeleriyle haber suç olgusunu ön plana çıkarmaktan ziyade pornografik öğeleri ön plana çıkarmakta ve olayı hikâyeleştirmektedir.

Üçüncü haberin sentaktik analizinde, etken yapıların ön plana çıkarıldığı ve failin işlediği cinayetin görünür kılındığı görülmektedir. Haberin sözdizimine bakıldığında “katil”, “katil zanlısı”, “katil Avcı”, “evli”, “kız çocuğu babası”, “vahşice öldüren”, “cinayet”, “ceset” şeklinde kurgulandığı ve sürekli tekrarlandığı gözlenmektedir. Gazetenin bu kelimeleri ön plana çıkararak fail aleyhine bir bakış açısı geliştirmeye çalıştığı görülmektedir.

Dördüncü haberin sentaktik analizi yapıldığında, sözdizimlerinin “Avcı tutuklandı”, “suçundan tutuklandı”, “Avcı’nın işleri tamamlandı”, “suçundan tutuklandı”, “adliye binasına sokuldu” şeklinde edilgen yapılarla kurulduğu görülmektedir. Haberde bu denli edilgen yapının kullanılması daha önce de değinildiği gibi, faili etkisiz kılmakta, dikkatleri kurbanına çekmekte ve eylemin toplumsal boyutunu göz ardı etmektedir. Benzer şekilde, sözdiziminin yalnızca polis ve jandarmanın eylemlerinden oluşması da yine olayın toplumsal boyutunu ve önemini etkisizleştirme, devleti görevini yerine getiren bir mekanizma olarak sunmaktadır. Ayrıca “canavarca hisle ve eziyet çektirerek adam öldürme” suçunun ardından “jandarma ve polis ekipleri tarafından alınan yoğun güvenlik önlemleri” ifadelerinin verilmesi de hem tehlikeli bir duruma işaret etmekte hem de bu tehlikeli durum karşısındaki çözüm için yine güvenlik güçlerini konumlandırmaktadır. Kadın cinayetinin detaylarına ilişkin tüm bilgiler, “öldürüldükten sonra”, “yakılıp”, “bir varil içine konulmasının ardından”, “üzerine beton dökülüp”, “cesedi sarp bir araziye atılan” sıralaması ile verilmiştir. Hem cinayetten önceki hem de sonraki detayların verilmesi etik açıdan doğru bulunmamaktadır. Cinayette sonraki aşamaların verilmesi her kesimden okuyucuyu detaylarla karşı karşıya bırakmakta, kimi zaman yol yol göstererek özendirilmekte kimi zamanda kadın cinayetinin kanıksanmasına yol açmaktadır. Bu açıdan kadın cinayetleri haberleştirilirken sansasyondan, melodramdan ve hikâyeleştirmeden kaçınılmalıdır.

Birgün Gazetesi

Gazete, 21.07.2020 tarihinde doğrudan Pınar Gültekin cinayetine ilişkin 5 haber yayınlamıştır.

Makro analizi:

Birgün gazetesi, 21 Temmuz tarihli ilk sayısında kadın cinayetini, “5 gündür kayıp olan Pınar Gültekin’in cansız bedeni bulundu” başlığıyla okuyucularına aktarmıştır. Gazete, ana başlığında cinayete ilişkin herhangi bir bilgi vermezken ara başlıklarda⁷ failin kimliğine ilişkin bilgi vermektedir. Bu kapsamda, cinayete ilişkin bilgiler haberin içerisinde verilmiş, başlıklarda enformasyon eksiltimine gidilmiştir. Spot⁸ 5N1K bilgilerini içerirken fail, “şüpheli”, “eski erkek arkadaşı”, “cinayeti itiraf ettiği öğrenildi” nitelendirmeleriyle yer vermiştir. Bu bağlamda gazetenin söz konusu olayı “kadın cinayeti” olarak tanımlamak yerine, “eski erkek arkadaşı” nı cinayeti kendi isteğiyle itiraf etmesi şeklinde tanımladığı görülmektedir. Haber için tercih edilen ilk görsellerde kurbanın/mağdurun siyah beyaz 2 fotoğrafı tercih edilmiştir. Bu görseller ölüm haberiyle uyumlu olarak kurbanın odağa alındığı izlenimi vermektedir. İkinci görselde cinayetin failinin renkli, takım elbiseli ve oldukça büyük boyutta bir görselinin tercih edildiği görülmektedir. Son görselde ise kurbanın renkli 2 fotoğrafı tercih edilmiştir.

Gazetenin aynı tarihli sayısında yayınladığı ikinci haber söz konusu olayı, “Kılıçdaroğlu’ndan Pınar Gültekin mesajı: Kadına yönelik şiddet giderek tırmanıyor” başlığıyla okuyucularına aktarmıştır. Başlık siyasi bir aktörün söylemi üzerinden yansıtılmış, genellenmiş ve enformasyon eksiltimine gidilmiştir. Ara başlıklar⁹ çoğunlukla söz konusu olayın dışındaki bilgilerden verilmiş ve siyasi amaçlarla kurgulanmıştır. Bu bağlamda ara başlıkların haberin konusu olan olayla çoğunlukla doğrudan ilişkisi bulunmamaktadır. Haber in spotu¹⁰ da benzer şekilde, siyasi amaç gütmekte ve olayın suçlusu olarak iktidar partiyi hedef göstermektedir. Gazete, kadın cinayetleri de içinde bulunmak üzere pek çok olumsuzluk için iktidar partiyi suçlamakta ve hedef göstermektedir. Haber detaylarında da olay bağlamından koparılmakta, farklı konuların sunumu yapılmaktadır. Haber in görsel tercihi de bu doğrultuda, sadece siyasi aktörlerin fotoğraflarından oluşmaktadır.

Gazetenin yayınladığı üçüncü haber olayı, “Pınar’ın katili Metin Avcı’yı savunmak için açılan sosyal medya hesabına suç duyurusu” başlığıyla verilmiştir. Başlık olaya dair genel bir çerçeve çizmektedir. Spotta¹¹ da başlıkta verilen olayın detaylandırıldığı ve 5N1K bilgilerinin bulunduğu görülmektedir. Haberde aktör olarak CHP Muğla Kadın Kolları Başkanlığı konumlandırılmakta ve kişileştirilerek verilmektedir. Söz konusu Başkanlık görevsel bir şekilde sunularak üzerine düşeni yaptığı algısı yaratılmaktadır. Haberde görsel olarak “Cemal Metin Avcı Yalnız Değildir” isimindeki Instagram profili ve profilin hikayesi kullanılmaktadır. Profilde failin takım elbiseli fotoğrafı ile “Kimse Durduk Yere Birini Öldürmez Kız Bağ Evine Gelmeyi Kabul Ediyorsa Ne Olduğu Apaçık Bellidir” cümlesi bulunmaktadır. Profilin hikayesinde ise yine failin takım elbiseli fotoğrafı ile “Cemalimiz Evi 1 Çocuk Babasıdır O Kız Kuyruk Sallamasa Hiç Bir şey Olmayacaktı Cemali Eşine Söylemekle Tehdit Etmiş”, “Kızın Ne Olduğu Apaçık Bellidir Kimse Gerçeği Gizlemesin” cümleleri yer almaktadır. Gazete bir taraftan olayı kadın cinayeti çerçevesinde işlerken diğer taraftan da bu söylemleri sansürlemeden yayınlamakla cinayetin meşrulaştırılmasına aracılık eden eril dili görünür kılmaktadır. Diğerlerinde

⁷ “Cansız Bedeni Ormanlık Alanda Bulundu”, “Katili Yakalandı: Cemal Metin Avcı” ve “Cemal Metin Avcı İsimli Erkek Cinayeti İtiraf Etti!”

⁸ Muğla’nın Ula ilçesinde, 5 gündür kayıp olan üniversite öğrencisi Pınar Gültekin’in (27) cansız bedeni Mentese ilçesinde ormanlık alanda bulundu. Gültekin’in öldürülmesiyle ilgili gözaltına alınan şüphelinin, eski erkek arkadaşı Cemal Metin Avcı olduğu öğrenildi. Şüpheli Cemal Metin Avcı’nın ilk ifadesinde cinayeti itiraf ettiği öğrenildi.

⁹ “İtaat Etmeyen Gazeteciler Cezaevinde”, “Ambulans Uçak Neye Yarar?”, “Çiftçilerin Elektriklerinin Kesilmesi”, “Kadın Şiddet Giderek Tırmanıyor”, “AKP ve MHP’li Vekillere Tepki: “Bunlar Milleti Temsil Edemezler””, “Erdoğan’a 15 Temmuz Tepkisi”, “Para Londra’daki Tefecilere Gidiyor”, “Saray İçin 83 Milyon Çalışıyor”

¹⁰ CHP’ lideri Kemal Kılıçdaroğlu, Pınar Gültekin’in Cemal Metin Avcı tarafından katledilmesine ilişkin “Kadına yönelik şiddet konusunda hepimizin duyarlı olması gerek. Hakkını hukukunu savunuyoruz. İktidara sormak gerek; kadına yönelik şiddet neden artıyor, hangi gerekçelerle artıyor? Kadına yönelik şiddet giderek tırmanıyor” dedi.

¹¹ Pınar Gültekin’i katleden Cemal Metin Avcı’yı savunmak için açılan hesap hakkında CHP Muğla Kadın Kolları Başkanlığı suç duyurusunda bulundu.

olduğu gibi bu haberde de ardalan bağlam bilgilerine yer verilmemekte, ülkenin en önemli sorunlarından birisi haline gelen kadın cinayetlerine ilişkin herhangi bir bilgiye ya da uzman görüşlerine rastlanılmamaktadır.

Gazetenin yayınladığı dördüncü haber söz konusu olayı, “Pınar’ın babası ve ağabeyi konuştu: Derslerini verip evine gelecekti” başlığıyla okuyucularına aktarmıştır. Başlıkta kurbanın babası ve ağabeyinin ifadelerinin haberleştirildiği görülmektedir. Spotta¹² ve haberin devamında da benzer şekilde, ifadeler haberleştirilerek başka bir kadın cinayetine atıfta bulunmaktadır. Kurbanın ağabeyinin ifadelerinde, failin kendini bekar olarak tanıttığını, kardeşinin bunu öğrendiğinde bir daha aramamasını istediğini ve bunun üzerine cinayet olaylarının geliştiği bilgisi yer almaktadır. Ayrıca gazetenin ağabeyin “Özgecan Aslan gibi o da masum biriydi, erkek katliamına kurban gitti.” ifadelerini verilerek hem kadın cinayetlerine hem de erkek katliamına dikkat çekmeye çalıştığı gözlenmektedir. Haberin görselinde ise kurbanın masum bir fotoğrafı tercih edilerek kurban lehine bir duruş sergilenmeye çalışıldığı gözlenmektedir.

Gazetenin yayınladığı beşinci haber söz konusu olayı, “Pınar Gültekin’in katil zanlısı tutuklandı” başlığıyla okuyucularına aktarmıştır. Gazete, başlığı sıcak bir gelişme şeklinde yaparak enformasyon eksiltimine gitmiştir. Spotta¹³ 5N1K bilgilerinin birkaçı yanıtlanarak failin gözaltına alındığı ve cinayeti itiraf ettiği bilgisi verilmektedir. Haberin devamında da olayın sürecine ilişkin bilgiler tekrar edilerek güvenlik güçlerinin eylemleri ön plana çıkarılmaktadır. Bu anlamda devlet, görevsel bir şekilde sunulmaktadır. Jandarma ve polis olayı araştırmış, takip etmiş ve faili yakalamış, itfaiye ekipleri ise elektrikli keski ile güçlükle açabildiği varil içinden cansız bedeni çıkarmıştır. Bu gelişmeler devletin üzerine düşen görevi yaptığını işaret olarak sunulmaktadır. Ana olayın failin tutuklanması, ana olay sonucunun kurbanın cansız bedeninin bulunması şeklinde sunulan haberde ardalan bağlam bilgisine rastlanılmamaktadır. Haber için tercih edilen ilk görselde failin takım elbiseli fotoğrafının ikinci görselde ise failin kalabalık jandarma grubu tarafından elleri kelepçeli bir şekilde götürüldüğü fotoğrafının seçildiği görülmektedir.

Mikro analizi:

Gazetenin 21 Temmuz tarihli sayısındaki ilk haberin sentaktik analizi yapıldığında, “cinayeti itiraf ettiği öğrenildi”, “genç kadının reddetmesi üzerine cinayeti işlediği belirlendi”, “barışıp, birlikte olmayı düşünüyordum dediği öğrenildi” gibi edilgen yapılarla kurulduğu görülmektedir. Haberlerde kullanılan edilgen yapı, eylemi gerçekleştiren failin okur gözünde etkisiz algılanmasına neden olmakta, dikkatleri kurbanı çekmekte ve eylemin toplumsal boyutunu göz ardı etmektedir (Şahin ve Birincioğlu, 2020: 206). Gazetenin olayı adlandırırken, “eski erkek arkadaş”, “yeniden birlikte olmak”, “konuşmak için otomobilene aldığı”, “kıskançlık krizi”, “onu çok sevmişim”, “çaresiz kaldım”, “çok pişmanım” gibi söylemleri ve sözdizimlerini tercih ettiği görülmektedir. Bu anlamda gazetenin toplumsal cinsiyet kalıplarını birbirini tamamlayan yapılarla yeniden ürettiği gözlenmektedir. Ataerkil söylemle inşa edilen haber, cinayeti doğal akış gibi göstermekte, cinayet işlemenin duygusal yönüne dikkat çekmektedir. Özellikle “barışıp, birlikte olmayı düşünüyordum”, “genç kadının reddetmesi üzerine cinayeti işlediği” gibi söylemlerin ön plana çıkarılması, kurbanın faili tahrik ettiği algısı yaratırken örtülü bir biçimde kurbanı suçlamaktadır. Ayrıca bu söylemlerle işlenen suç haklı gösterilmekte, kurbanın eyleminin doğal bir sonucu olarak gösterilmektedir. Failin çok sevdiği için kıskançlık krizine girdiği ve çaresiz kaldığı söylemlerinin ön plana çıkarılmasıyla fail insancıl

¹² Derslerini verip, bayramda evine gelecekti. Kimseye zararı olmayan kızdı yani. Özgecan Aslan gibi o da masum biriydi

¹³ Pınar Gültekin’in öldürülmesiyle ilgili gözaltına alınan ve cinayeti itiraf eden Cemal Metin Avcı tutuklandı.

gösterilmekte ve kadın cinayeti meşrulaştırılmaktadır. Bunun da ötesinde haber, tamamen failin ifadelerine dayandırılmakta, “neden” sorusunun cevabı failin ifadesinde aranmaktadır. Gazete, suç olgusunu ön plana çıkarmaktan ziyade olayı hikâyeleştirmektedir.

İkinci haberin sentaktik analizinde etken yapıların yer aldığı ancak olayın asıl önemini yitirilerek rant sağlama adına siyasi amaçlara gömüldüğü görülmektedir. Gazetenin olayı adlandırırken, “kadına yönelik şiddet” ve “kadına yönelik şiddetin artması” gibi söylemleri tercih ederek haberde kurban lehine bir bakış açısı geliştirmeye çalıştığı ancak bunun siyasi gerekçeler ve hedef göstermelerle yeterli olmadığı gözlenmektedir.

Üçüncü haberin sentaktik analizinde etken yapıların kullanıldığı ancak bu kez haberdeki mağdur kişi olarak failin konumlandırıldığı görülmektedir. Gazetenin sadece 6 takipçiye sahip “Cemal Metin Avcı Yalnız Değildir” isimindeki sosyal medya profilini haberleştirmesi bir taraftan cinayetin meşrulaştırılmasına aracılık eden eril dili görünür kılmakta diğer taraftan ise olayın daha çok sansasyonel tarafına vurgu yapmaktadır. “Kimse Durduk Yere Birini Öldürmez”, “Kız Bağ Evine Gelmeyi Kabul Ediyorsa”, “Ne Olduğu Apaçık Bellidir”, “Cemalimiz Evi 1 Çocuk Babasıdır”, “O Kız Kuyruk Sallamasa Hiç Bir şey Olmayacaktı”, “Cemali Eşine Söylemekle Tehdit Etmiş”, “Kızın Ne Olduğu Apaçık Bellidir Kimse Gerçeği Gizlemesin” gibi kurbanın evli bir erkekle birlikte olduğu iddiası taşıyan söylemlerle bu durum, geleneksel yapı içerisinde normal karşılanmayacak bir durum olarak sergilenmekte ve cinayete bir anlamda meşruluk kazandırmaktadır. Bu kurguya göre kurban hem çocuklu ve evli bir erkekle birlikte olmuş hem ‘kuyruk sallamış’ hem bağ evine gelmiş hem de ilişkilerini failin eşine söylemekle tehdit etmiştir. Bu söylemlerle kurbanın faili tahrik ettiğine dair gerekçeler cinsiyetçi bir dille yaratılmaktadır. Böylelikle kurban hatalı taraf olarak lanse edilmekte ve cinayet gerekçeler yaratılarak meşrulaştırılmaktadır. Bu anlamda haber, klişelerden ve basmakalıp yargılardan beslenmektedir. Ayrıca kadın cinayetini meşru gösteren bu tarz sayfa paylaşımının yapılması hem cinsiyetçi dilin meşrulaştırılması hem de etik açıdan uygun görülmemektedir. Haberde faili aklamaya yönelik profilin şikâyet edilmesi ön plana çıkarılsa da kadın cinayeti haberi verilirken daha dikkatli olunması konusunda ve “eski sevgili” gibi söylem seçimlerinde başarısız olduğu gözlenmektedir. Gazete, kurbanın lehine bir bakış açısı yaratmaya çalışsa da ifadelerin sansürlenmeden verilmesi kadın cinayetini meşru gösterme tehlikesi taşımaktadır.

Dördüncü haberin analizinde gazetenin “zararsız”, “masum”, “erkek katliamı”, “canavarca”, “adice” gibi karşıt kelime seçimlerini tercih ettiği görülmektedir. Sözdizimine bakıldığında da “kimseye zararı olmayan kızdı”, “Özgecan Aslan gibi o da masum biriydi”, “Muğla’da bir sene içinde üçüncü vaka oluyor”, “bu olay yarın başkasının başına gelebilir”, “erkek katliamına kurban gitti” gibi yapılar ön plana çıkarılarak kurban lehine bir bakış açısı geliştirmeye çalıştığı görülmektedir.

Beşinci haberin sentaktik analizinde özellikle sözdizimlerinin ön plana çıkarıldığı görülmektedir. Bu dizimler arka arkaya “Pınar Gültekin’in öldürülmesiyle”, “Pınar Gültekin’i öldüren”, “Gültekin’in öldürülmesiyle ilgili”, “canavarca hisle ve eziyet çektirerek kasten öldürmek” şeklinde verilmekte, cinayete ve cinayet şekline vurgu yapılmaktadır. Bu şekilde gazete, üzerinde durulması gereken “bir kadının erkek tarafından öldürülmesi” yani kadın cinayeti gerçeğini görünür kılmaya çalışmaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi

Gazete 21.07.2020 tarihinde doğrudan Pınar Gültekin cinayetine ilişkin 6 haber yayınlamıştır.

Makro analizi:

Cumhuriyet gazetesi, 21 Temmuz tarihli ilk sayısında kadın cinayetini, “Üniversitesi öğrencisi Pınar Gültekin’in cansız bedenine ulaşıldı” başlığıyla okuyucularına aktarmıştır. Başlıkta enformasyon eksiltimine gidilmekte, eksik kısımlar spotta¹⁴ verilerek failin cinayeti itiraf ettiği bilgisine ulaşılmaktadır. Ancak spotta 5N1K bilgisiyle kurbanın bir süre önce faili terk etmesi ve yeniden birlikte olma istediğini reddetmesi üzerine cinayeti işlediği ön plana çıkarılarak cinayet gerekçelendirilmekte ve meşru kılınmaktadır. Bu tutum benzer şekilde, ara başlıkta da “Reddettiği için...” şeklinde işlenmektedir. Haberde ana olay sonucu olarak da tartışma çıkması üzerine failin darp ederek boğduğu kadının cesedini yakıp varile koyduktan sonra üzerine beton döktüğü bilgileri detaylı bir şekilde yer almaktadır. Cinayete dair bilgilerin bu denli detaylandırılması hem yol gösterme hem de şiddetin kanıksanması riskini beraberinde getirmektedir. Haber için tercih edilen görselde failin alkol ve çerez olduğu anlaşılan bir masanın önünde çekindiği fotoğraf bulunmaktadır.

Gazetenin aynı tarihli sayısında yayınladığı ikinci haber söz konusu olayı, “Pınar Gültekin’in katil zanlısı Cemal Metin Avcı’nın ilk ifadesi ortaya çıktı” başlığıyla okuyucularına aktarmıştır. Başlıkta enformasyon eksiltimine gidilerek merak uyandırılmaya çalışılmıştır. Spotta¹⁵ ve ana olay sonucunda kurban lehine bir duruş sergilenmeye çalışılarak failin ifadesi geliştirilmektedir. Ancak kadın cinayetlerindeki failerin ifadesinin geliştirilerek ön plana çıkarılması, kadın cinayetinin toplumsal bir soruna işaret etmesinden ziyade bireylere indirgenmesi tehlikesini barındırmaktadır. Önceki haberde olduğu gibi bu haberde de şiddete ve cinayete dair tüm bilgiler detaylı bir biçimde verilmekte ve haber failin söylemiyle hikâyeleştirilmektedir. Yine bir önceki haberde kullanılan görselin bu haberde de kullanıldığı gözlenmektedir.

Gazetenin yayınladığı üçüncü haber olayı, “Pınar Gültekin cinayetinde yeni gelişme: Olay yerinde keşif yapılacak” başlığıyla verilmiştir. Başlığın olaya dair genel bir çerçeve çizdiği, spotta¹⁶ da 5N1K bilgilerinin bulunduğu görülmektedir. Olayın bağlamına dair bilgilerin verildiği haberde fail “eski sevgili” olarak nitelendirilmekte, çıkan kavga sonucunda boğarak öldürmesi gerekçesiyle sunulmaktadır. Ana olay sonucu olarak mahkeme heyetinin olay yerinde olay yeri inceleme uzmanı ve bilirkişi ile keşif yapmasına karar verdiği bilgisi yer almaktadır. Bu anlamda mahkeme heyeti, görevsel bir şekilde sunulmaktadır. Haberde görsel olarak failin tutuklandığı kelepçeli fotoğrafı ile kurbanın faile bakıyormuş gibi durduğu bir fotoğrafının seçildiği görülmektedir. Bu haberlerde de ardaan bağlam bilgilerine yer verilmemekte, ülkenin en önemli sorunlarından birisi haline gelen kadın cinayetlerine ilişkin nedenler ve sonuçlar hakkında tartışılmamaktadır.

Yayınlanan dördüncü haberde olay, “Pınar Gültekin’i öldüren zanlının görüntüleri ortaya çıktı” başlığıyla verilmiştir. Spotta failin benzin aldığı görüntüsünün ortaya çıktığı bilgisi verilmektedir. 5N1K bilgilerinin eksik bırakıldığı haberde, tekrar cinayete dair bilgiler verilmektedir. Ancak bu bilgiler failin cinayeti itiraf ettiği, bir süre önce kendisini terk eden Pınar ile yeniden birlikte olmak istediği, kurbanın reddetmesi üzerine cinayeti işlediği şeklinde kurgulanmaktadır. Bu bağlamda gazete, haberi failin ifadesine dayandırarak kadın cinayetini gerekçelendirmekte ve meşru kılmaktadır. Haber için tercih edilen görselde failin benzin aldığı görüntüsü bulunmaktadır.

¹⁴ ...Cinayeti itiraf eden katil zanlısının bir süre önce kendisini terk eden Pınar ile yeniden birlikte olmak istediği ancak genç kadının reddetmesi üzerine cinayeti işlediği belirlendi.

¹⁵ Cemal Metin Avcı’nın kadın cinayetlerinin failerinde sık rastlanan, kurbanı suçlayıcı ve cinayeti meşru gösteren bir ifade verdi.

¹⁶ Muğla’da üniversite öğrencisi Pınar Gültekin’i (27) vahşice öldüren Cemal Metin Avcı (32) ile kardeşi Mertcan Avcı’nın (26) yargılandığı davada, yarın olay yerinde keşif yapılacak. Keşfe mahkeme heyeti, bilirkişi, olay yeri inceleme uzmanı ile tutuklu sanık 2 kardeş ve davanın tarafları katılacak.

Gazete beşinci haberde olayı, “Pınar Gültekin’in katili Cemal Metin Avcı’yı savunmak için açılan hesaba suç duyurusu” başlığıyla okuyucularına aktarmıştır. Bu haber, Birgün gazetesinin yayınladığı üçüncü haber kategorisinde de bulunmaktadır. Haber iki gazetede de aynı şekilde yer aldığından daha önce yapılan çözümleme bu haber açısından da geçerlidir.

Yayınlanan altıncı haberde olay “Pınar Gültekin’in ailesinden ilk açıklama: DNA testi yapılacak” başlığıyla ara başlıklar¹⁷ sürece yönelik bilgiler ve kurbanın yakınlarının ifadeleri şeklinde verilmiştir. Spotta ise kurbanın babasının DNA testi için 15 gün bekleyecekleri bilgisi bulunmaktadır. Bu haber Birgün gazetesinin yayınladığı dördüncü haber kategorisinde de yer almaktadır. Farklı olarak bu haberde, Muğla Cumhuriyet Başsavcılığının olayla ilgili çok yönlü soruşturma başlattığı ve 2 savcuyu görevlendirdiği bilgisi ön plana çıkmaktadır. Ayrıca kurbanın babasının “cinayeti aydınlatan jandarma ve emniyet ekiplerine teşekkür ettiği” bilgisi bulunmaktadır. Bu anlamda haberde devlet, görevsel bir şekilde sunulmakta ve devletin üzerine düşen görevi yaptığı vurgulanmaktadır. Yine Birgün gazetesinin haberinden farklı olarak kurbanın babasının “Özgecan Aslan gibi o da masum biriydi, erkek katliamına kurban gitti” ifadesinin yer almadığı bunun yerine, genelleştirilmiş ifadelerin verildiği görülmektedir. Haberlerde ardalın bağlam bilgisine yer verilmediği gözlenmektedir. Haberin görselinde 3 adet fotoğraf bulunmaktadır. Seçilen fotoğrafların hepsinde kurbanın yakınları üzgün ifadelerle yer almaktadır.

Mikro analizi:

Gazetenin 21 Temmuz tarihli sayısındaki ilk haberin sentaktik analizi yapıldığında, “cansız bedenine ulaşıldı”, “cinayeti işlediği belirlendi”, “tespit edildi” gibi edilgen yapıların yer aldığı, failin ikinci plana atılarak dikkatin kurbanı çekildiği görülmektedir. Böylelikle ana olay asıl önemini yitirmekte, kadın cinayetinin toplumsal boyutu görmezden gelinmektedir. Haberin sözdizimine bakıldığında, “konuşmak için otomobiline aldığı Pınar’ı kendisine ait bağ evine götürdü”, “çıkan tartışmada döverek darp ettiği Pınar, bayıldı”, “Cemal Metin Avcı da genç kadını boğarak öldürdü”, “Pınar’ın cansız bedenini de varile koyup, ormanlık alana götürüp attı”, “kıskançlık bahanesiyle aralarında çıkan kavgada elleriyle boğup öldürdüğünü itiraf etti”, “cesedi yaktıktan sonra ormanlık alanda çöp variline atıp, üzerine beton döktüğü ortaya çıktı” şeklinde kurgulandığı, fail için bahane üretildiği ve cinayetin gerekçelere dayandırıldığı görülmektedir. Gazete, fail zaten bir süre önce birlikte olduğu Pınar ile tekrar birlikte olmak istediği ancak reddedilmesi ve Pınar’ın bayılması üzerine doğal olarak boğarak öldürmek zorunda kalmış algısı yaratmaktadır. Bu bağlamda haberde, kadın cinayeti doğallaştırılmakta ve haber failin verdiği ifadelerle dayandırılmaktadır. Gazete, örtülü bir biçimde cinayetin doğal akış olduğunu telkin etmekte ve “yeniden birlikte olmak”, “otomobiline aldığı”, “bağ evine götürdü” söylemleriyle suç olgusunu ön plana çıkarmaktan ziyade pornografik öğeleri ön plana çıkarmakta ve olayı hikâyeleştirmektedir.

İkinci haberin sentaktik analizinde, özellikle sözdizimi yapısının vurgulandığı gözlenmektedir. Haberin sözdizimine bakıldığında, “Pınar ile ayrıldıktan sonra kendime geledim”, “Yeniden onunla birlikte olmak istedim, teklifimi kabul etmedi”, “Çiftlikte bir akşam yemeği yiyelim diye ikna ettim”, “Çiftliğe gittik, yemek yedik, yine bana dönmesini istedim”, “Oysaki o başkası ile olduğunu söyledi, zaten bunu hissediyordum”, “Kıskançlık krizine girmiştik”, “Tartıştık, bana saldırdı, kavgaya ederken öldü”, “Önce yakmaya çalıştım”, “Sonra bidona soktum, üzerine beton döktüm, yakalanacağımı biliyordum” şeklinde bir yapı görülmektedir. Benzer şekilde haberde, “çok sevmişim”, “çaresiz kaldım”, “kıskançlık krizi”, “pişmanım”, “öldürme niyetim yoktu”, “barışıp birlikte olmayı düşünüyordum” şeklinde

¹⁷ “Soruşturma kapsamında 2 savcı görevlendirildi”, “Kızım canavarca öldürüldü”, “Kendisini bekar olarak tanıttı”, “Olay”

söylemlerin ön plana çıktığı gözlenmektedir. Failin ifadelerine dayanan haber, doğal olarak cinayeti de gerekçelere dayandırmaktadır. Kadın cinayetinin “neden” sorusunun yanıtı kurbanın özel hayatında aranmakta, reddedilme ve kıskançlık gibi gerekçeler vurgulanarak kadın cinayeti meşru kılınmaktadır. Eril dille inşa edilen haber, cinayete götüren süreçleri doğal akış gibi gösterme riskini taşımaktadır.

Üçüncü haberin sentaktik analizinde, etken yapıların ön plana çıkarıldığı ancak failin işlediği cinayetten ziyade “keşif yapılacak”, “davanın tarafları katılacak”, “sanıklar da hazır bulunacak” gibi yapılarla mahkeme heyetinin kararlarının görünür kılındığı görülmektedir. Gazete, kelime seçimlerinde kurbanı hem “eski sevgili” hem de “üniversite öğrencisi” söylemleriyle sunmaktadır. Haberin sözdiziminde, “kavgada boğarak öldürdüğünü”, “cesedini bağ evindeki varile koyup yaktığını”, “üzerine de beton döktüğünü itiraf etti”, “Avcı'nın gösterdiği yerde bulunan varilde”, “Pınar'ın kısmen yanmış cesedine ulaşıldı”, “toprağa verildi” şeklinde bir yapının kurgulandığı, gazetenin sürece dair bilgi verirken yine failin ifadelerine dayanan bir haber ürettiği gözlenmektedir. Gazete, ana olayın sunumunu mahkeme heyetinin kararlarına dayandırırken tekrar cinayete dair tüm detayları vererek hem kadın cinayetinin kanıksanması hem de cinayetin gerçekleştirilişine dair yol gösterme tehlikesini barındırmaktadır.

Dördüncü haberinin analizinde gazetenin, “cinayeti itiraf eden katil zanlısı”, “bir süre önce kendisini terk eden”, “yeniden birlikte olmak istediği”, “ancak genç kadının reddetmesi üzerine”, “cinayeti işlediği belirlendi” şeklindeki edilgen yapısı ve sözdizimiyle kadın cinayetinin etkisini azalttığı gözlenmektedir. Bunun da ötesinde, olaya dair gelişmeleri verirken gazete, kadın cinayetinin neden işlendiğine dair bilgiyi haberinde tekrar etmekte, cinayeti gerekçeli bir dille sunmaktadır. Kurban failin “yeniden birlikte olma” isteğini reddettiği için fail cinayeti işlediği gibi bir algı yaratılmaktadır. Haber başka açıdan okunduğunda, kurban failin isteğini kabul etseydi fail cinayet işlemeyecekti gibi bir sonuç çıkmakta, bu durum failin aklanmasını da beraberinde getirmektedir.

Beşinci haber, Birgün gazetesinin yayınladığı üçüncü, Cumhuriyet gazetesinin beşinci haber kategorisinde aynı şekilde yer aldığından daha önce yapılan çözümleme bu haber açısından da geçerlidir.

Altıncı haberinin analizinde gazetenin, “canavarca” ve “vahşice” kelime seçimlerini ön plana çıkardığı gözlenmektedir. Birgün gazetesinin dördüncü kategorisinde de yer alan bu haber, “kimseye zararı olmayan kızdı”, “Özgecan Aslan gibi o da masum biriydi”, “Muğla'da bir sene içinde üçüncü vaka oluyor”, “bu olay yarın başkasının başına gelebilir”, “erkek katliamına kurban gitti” şeklinde kurbanın babasının ve ağabeyinin ifadelerine yer verirken bu gazetede, “yaşanan olay herkesin başına gelebilir”, “bugün benim kardeşimin başına geldi, yarın başkasının annesinin, kardeşinin başına gelebilir”, “Kardeşim kendi halinde, çok iyi kalpli, kimseye zararı olmayan biriydi” şeklinde yer almaktadır. Diğer gazeteden farklı olarak bu gazete, Özgecan Aslan benzetmesi, Muğla'daki diğer vakalar ve erkek katliamı nitelendirmesine yer vermemekte, daha genel ifadelerle haber sunumunu yapmaktadır.

Habertürk Gazetesi

Gazete, 21.07.2020 tarihinde doğrudan Pınar Gültekin cinayetine ilişkin 4 haber yayınlamıştır.

Makro analizi:

Habertürk gazetesi, 21 Temmuz tarihli ilk sayısında kadın cinayetini, “Pınar Gültekin kimdir? Pınar Gültekin ölüm sebebi nedir? Pınar Gültekin hakkında” başlığıyla okuyucularına aktarmıştır. Başlıkta

enformasyon eksiltimi yapılarak merak uyandırılmaya çalışılmaktadır. Benzer şekilde spotta¹⁸ da habere dair 5N1K bilgileri verilmemekte, okur haberin devamına yönlendirilmektedir. Haber girişinde¹⁹ de yüzeysel bilgiler verilmekte, gazete kadın cinayetini sansasyonel ve merak uyandırıcı bir kurguyla işlemektedir. Ara başlıklarda²⁰ olaya dair detaylar verilerek sansasyonel başlıkların tercih edildiği gözlenmektedir. Gazete ana olayın sunumunu kayıp ihbarıyla başlayan araştırılma sürecine dayandırırken ana olay sonucunu failin cinayet itirafı ve ekiplerin kurbanın cesedine ulaşmaları şeklinde vermektedir. Gazete, cinayeti gerçekleştiren kişiyi “eski sevgili” ve “C.M.A” şeklinde tanımlamaktadır. Bu bağlamda gazetenin söz konusu olayı “kadın cinayeti” olarak tanımlamak yerine, kimlik bilgileri açık bir şekilde verilmeyen “eski sevgili” vurgusunu ön plana çıkararak tanımladığı görülmektedir. Bu haberin, Yeni Şafak gazetesinin ikinci haber kategorisindeki haberle aynı kurguya sahip olduğu gözlenmektedir. Aynı haber ajansından olduğu gibi alındığı görülen bu haber için de aynı çözümlenmeler geçerlidir. Bu haberde de neden kadın cinayetlerine çözüm bulunamadığı ya da herhangi bir uzman görüşü bilgisine rastlanılmamaktadır. Bunun dışında, devletin görevsel bir şekilde sunulduğu, ekiplerin cesede ulaştığı bilgileri yer almaktadır.

Gazetenin aynı tarihli sayısında yayınladığı ikinci haber söz konusu olayı, “Pınar Gültekin kimdir? Pınar Gültekin cinayeti Türkiye’nin gündeminde! Pınar Gültekin’e ne oldu?” başlığıyla okuyucularına aktarmıştır. Başlıkta, ara başlıklarda²¹ ve spotta²² enformasyon eksiltimine gidilerek merak uyandırılmaya çalışılmış, faile ilişkin herhangi bir bilgi verilmemiştir. Ana olay sunumu failin cinayet itirafı ve ekiplerin kurbanın cesedine ulaşmaları, ana olay sonucu Bakanlığın davaya müdahil olacağı yönünde yapılmaktadır. Gazete, kadına yönelik şiddeti ve cinayete ilişkin detayları kıskançlık nedenine bağlayarak çıkan kavgada failin kurbanın boğazını sıkarak öldürdüğünü, cesedini ormanlık alana götürüp çöp varilinde yakarak üzerine beton döktüğünü itiraf etmesi detaylı bir şekilde vermektedir. Failin ifadelerine dayandırılan haberde, şiddet ya da cinayetten ziyade kıskançlık teması işlenmekte, olay hikâyeleştirilerek cinayet için gerekçelendirme yapılmaktadır. Ardalan bağlam bilgisine rastlanılmayan haberde 6 görsel kullanıldığı görülmektedir. Gazetenin tercih ettiği 5 görselde kurbanın mozaiklenmemiş, 1 görselde failin mozaiklenmiş fotoğrafı yer almaktadır. Kurbanın kullanılan ilk 2 fotoğrafı siyah beyaz, diğerleri renkli şekilde verilmiştir. Kurbanın renkli fotoğrafının birinin üzerinde “kadın cinayetlerine son” amblemi, “kadın cinayetleri toplum vicdanında kanayan bir yaradır! Kabul edilemez...” yazılı karikatür, “Cani reddedilen eski sevgili çıktı” ve “Vahşet ifadesi kan dondurdu” yazıları yer almaktadır. Kurbanın diğer fotoğrafının üzerinde ise failin küçük bir fotoğrafının olduğu sosyal medya profili “katilin profili”, “çirkin paylaşımlar”, “Çok Temiz Dediğiniz Kızın Evli Bir Adamla İş Ne Peki Boş Yapmayın” yazılarıyla sunulmaktadır. Fotoğraflarda suç olgusundan ziyade özellikle kelime seçimleriyle kadın cinayetinin sansasyonel etki yaratmak uğruna gerekçeli bir şekilde meşru kılındığı gözlenmektedir. Gazetenin fail için tercih ettiği görselde ise mozaiklenmiş fotoğrafının olduğu görülmektedir. Gazete, failin fotoğrafını mozaikleme tercih ederken kurbanın fotoğrafını mozaiklemeden vermeyi tercih etmiştir. Hem kelime seçimleri hem de görsel kullanımlarıyla gazete, etik açıdan problemli temsilleri bünyesinde barındırmaktadır.

¹⁸ Muğla'nın Ula ilçesinde 5 gündür kayıp olan Pınar Gültekin'in ormanlık alanda cesedi bulundu. Peki, Pınar Gültekin kimdir? İşte Pınar Gültekin hakkında detaylar haberimizde...

¹⁹ Pınar Gültekin kimdir? Sorusu vatandaşlar tarafından merak konusu oldu. Sosyal medyada kayıp ilanı yayınlan Pınar Gültekin'in ormanlık alanda cansız bedeni bulundu. Peki, Pınar Gültekin neden ve nasıl öldürüldü? İşte, detaylar...

²⁰ “Pınar Gültekin kimdir”, “Pınar Gültekin'in cesedi ormanlık alanda bulundu”, “Pınar Gültekin'in kan donduran ölümü!”, “Bağ evine götürüp önce dövüp, sonra boğmuş”, “Kan donduran cinayeti itiraf etti”

²¹ “Pınar Gültekin Türkiye gündeminde”, “Pınar Gültekin olayı nedir?”, “Pınar Gültekin kim?”, “Pınar Gültekin'in katili kim?”, “Bakanlık açıkladı”

²² Türkiye bugün son dakika haberle Pınar Gültekin olayına kilitlendi. Muğla'nın Ula ilçesinde, 5 gündür kayıp olan üniversite öğrencisi 27 yaşındaki Pınar Gültekin'den acı haber geldi. Pınar Gültekin olayı nedir? Sorusu vatandaşlar tarafından merak ediliyor. Pınar Gültekin kim? Olayın ayrıntıları nelerdir? İşte detaylı bilgiler...

Yayınlanan üçüncü haberde olay, “Son dakika haberi! Pınar’ın katilinin profili ne?” başlığıyla verilmiştir. Başlıkta ve ara başlıklarda²³ enformasyon eksiltimi yapılarak merak uyandırılmaya çalışılmaktadır. Spotta Adli Tıp Uzmanı ve Hukukçu Dr. İki uzmanın açıklamada bulunduğu ve failin sosyal medya profili bilgisi yer almaktadır. Önceki haberde olduğu gibi bu haberde de cinayete dair tüm detayların failin ifadelerine dayandırıldığı gözlenmektedir. Gazete, ardaan bağlam bilgisi kapsamında 2 uzmanın görüşlerine yer vererek kadın cinayetinin bireysel değil, toplumsal bir sorun olduğuna dikkat çekmektedir. Uzman görüşleriyle gazete, şiddetin ailede başladığı, içselleştirildiği, yasal düzenlemelerle kültürel kodların şiddeti körüklediği arka planına yer vermektedir. Ayrıca haberde, kadın cinayeti dosyalarında ezberletilmiş, kurgulatılmış, tamamen haksız tahrik indiriminden faydalanmak amacıyla hazırlanmış ifade sorununun ön plana çıkarıldığı görülmektedir. Gazete, bu haberde bir önceki haberde yer verdiği failin sosyal medya hesabını aynı şekilde tekrar gündeme getirmektedir. Son olarak failin işyerinin isim hakkı yüzünden davalık olduğu bilgisi, dava açan işletmenin görsel paylaşımına dayandırılmaktadır. Haberin 2 görselinde kurbanın fotoğrafı, diğer 2 görselinde failin fotoğraflı sosyal medya profili ve 1 görselde de faile isim hakkı nedeniyle dava açan işletmenin kamuoyu duyurusu yer almaktadır. Kurbanın ve failin görsellerinin önceki haberde kullanılan fotoğraflarla aynı olduğu görülmektedir.

Dördüncü haberde olay, “5 gündür kayıp olan Pınar’dan acı haber! Cani eski sevgili çıktı, itirafı kan dondurdu” başlığıyla verilmiştir. Başlık ve ara başlıklar²⁴ sansasyonel ve merak uyandırıcı bir şekilde verilmektedir. Spotta²⁵ 5N1K bilgilerinin failin ifadelerine dayandırıldığı ve olayın “korkunç cinayet” olarak işlendiği görülmektedir. Gazete, önceki haberde olduğu gibi cinayet detaylarını vermekte, farklı olarak failin kurbanı “ilişkilerini eşine söylemekle tehdit ettiği” gerekçesiyle öfkelenip öldürdüğü vurgusunu işlemektedir. Haberde ön plana çıkarılan diğer bir unsur da devletin görevsel olarak sunulmasıdır. Failin polis ve jandarma ekiplerince yakalandığı ve Bakanlığın davaya dahil olacağı bilgisi, devletin üzerine düşen görevi yaptığına işaret olarak sunulmaktadır. Haberde 11 adet görsel ve pek çok sosyal medya paylaşımı kullanıldığı görülmektedir. Tercih edilen 5 görsel kurbanı, 3’ü faile, 1’i kurbanın yakınlarına, 1’i de kurbanın bedeninin bulunduğu varili açmaya çalışan itfaiye ekiplerine aittir. Diğer görsel ise ikinci haberde yer alan karikatürdür. Özellikle varil görseli ve failin ifadelerine dayandırılan detayların verilmesiyle gazete, okuru cinayete dair detaylarla karşı karşıya bırakarak cinayetin kanıksanması ve cinayete dair yol gösterme tehlikesini barındırmaktadır. Bunlar dışında gazetenin, söz konusu olaya ilişkin ünlülerin sosyal medyadaki tepkilerini de haberine taşıdığı ancak kurban lehine bir anlam inşa etmeyi başaramadığı görülmektedir.

Mikro analizi:

Gazetenin 21 Temmuz tarihli sayısındaki ilk haber, Yeni Şafak gazetesinin yayınladığı ikinci haber kategorisinde aynı şekilde yer aldığından daha önce yapılan çözümleme bu haber açısından da geçerlidir. Farklı olarak yalnızca “kan donduran ölüm”, “kan donduran cinayet” söylemlerinin daha sansasyonel bir şekilde ara başlıklara taşındığı görülmektedir.

²³ “Şiddet aile içerisinde başlıyor”, “Kadın Cinayeti Dosyalarında Kurgulanmış İfadeler Görüyoruz”, “Çirkin Paylaşımlar”, “İş Yeri İsim Hakkından Dolayı Davalık Çıktı”

²⁴ “İlk ifadesi ortaya çıktı”, “cesedi yakmak için benzin almaya gitmiş”, “kızım canavarca öldürüldü”, “adliyeye sevk edildi”, “eski erkek arkadaşı gözaltına alındı”, “varil içerisinde toprağa gömülü bulundu”, “bağ evine götürüp önce dövüp, sonra boğmuş”, “itfaiye ekipleri beton dökülmüş varilin içinden çıkardı”, “jandarmadaki sorgusunda itiraf etti”, “önce yakmaya çalıştım. Olmadı, sonra varile sokup, beton döktüm” ...

²⁵ ...Şüphelinin, bir süre önce kendisini terk eden Pınar ile yeniden birlikte olmak istediği ancak genç kızın reddetmesi üzerine cinayeti işlediği belirlendi. Korkunç cinayet, #pinargultekin etiketiyle sosyal medyada büyük tepki çekti...

İkinci haberin analizinde gazetenin, “genç kız”, “kıskançlık”, “suç”, “itiraf” kelime seçimlerini ön plana çıkardığı gözlenmektedir. Gazete, cinayeti gerçekleştiren kişiyi “C.M.A” şeklinde tanımlamakta, failin ismini bir açık biçimde kullanmamaktadır. Haberin sözdiziminde “genç kıza aralarında kıskançlık nedeniyle”, “çıkan kavgada boğazını sıkarak öldürdüğünü”, “konuşmak için otomobiliyle bağ evine gittiklerini”, “çıkan tartışmada, genç kıza dövdüğünü”, “bayılınca da boğazını sıkarak boğduğunu söyledi”, “cesedini ormanlık alana götürüp”, “çöp varilinde yakarak üzerine beton döktüğünü ifade etti” şeklinde bir yapının kurgulandığı, gazetenin sürece dair bilgi verirken yine failin ifadelerine dayanan bir haber ürettiği gözlenmektedir. Gazete hem cinayete dair detayları vererek hem de haberini failin ifadelerine dayandırarak cinayetin kanıksanması ve özendirilmesi tehlikesini doğurmaktadır.

Üçüncü haberin sentaktik analizinde, “şiddet aile içerisinde başlıyor”, “kadın cinayeti dosyalarında kurgulanmış ifadeler görüyoruz” gibi etken yapılarla kadın cinayeti sorununun görünür kılındığı görülmektedir. Bunun karşısında gazete, kelime seçimlerinde kurbanı “eski sevgili” söylemiyle sunmakta, “cani”, “kan dondurucu” gibi sansasyonel sıfatları ön plana çıkarmaktadır. Haberin sözdiziminde “şiddetin aile içerisinde başladığını görüyoruz”, “sözel şiddetten duygusal şiddetten başlıyor”, “fiziksel şiddetten devam ediyor”, “insanlar ayrıldığı kişi tarafından şiddete uğruyor”, “bunu da içselleştirmişiz”, “ailede baba uyguluyor şiddeti”, “anne çocuğuna karşı uyguluyor”, “bu bir kısır döngü halinde devam ediyor”, “bu tür olaylarda katil ceza alıyor ama aldığı cezayı yatmıyor”, “infaz yasasından, denetimli serbestlikten yararlanıyor”, “yasal düzenlemelerden kültürel kodlarımıza kadar, aile içinde yaşananlara kadar hepsi şiddeti körüklüyor” şeklinde toplumsal bir sorun olan kadına yönelik şiddete dikkat çekilmektedir. Gazete, uzman görüşüyle şiddetin nedenlerine ilişkin “evlenmeden önceki kıskançlık soyadını kullandı öldürdüm”, “açık giyindi öldürdüm”, “sosyal medyada kıskançlık soyismini kullandı öldürdüm” gibi haksız tahrik indiriminden faydalanmak amacıyla hazırlanmış ifadeleri vurgulamakta, bunu da patolojik bakış açısı kapsamında ele almaktadır. Gazete, kurbanın lehine bir bakış açısı yaratmaya ve kadın cinayetini toplumsal bir sorun olarak ele almaya çalışsa da ifadeleri sansürlemeden vermesi ve eski sevgili gibi nitelendirmeleriyle etik açıdan problemler barındırmaktadır.

Dördüncü haberin sentaktik analizinde gazetenin, “eski sevgili” kelime seçimini ön plana çıkardığı gözlenmektedir. Haberin sözdizimine bakıldığında, Cumhuriyet gazetesinin dördüncü kategorisindeki haberle aynı şekilde kurgulandığı görülmektedir. Farklı olarak gazete, “kıskançlık krizine girmiştin”, “tartıştık, bana saldırdı, kavga ederken öldü”, “cesedini yok etmek istedim”, “varile soktum, üzerine beton döktüm, yakalanacağımı biliyordum”, “onu çok sevmiştim, çaresiz kaldım”, “kıskançlık krizine girmiştin”, “çok pişmanım”, “barışıp, birlikte olmayı düşünüyordum” şeklinde sözdizimi ve “kıskançlık krizi” söylemini ön plana çıkararak cinayeti gerekçelendirmektedir. Kıskançlık duygusuyla bir anlık öfkenin sonucu olarak eril dil yapısı ve failin ifadeleriyle kurgulanan haber, kadın cinayetini meşru kılmaktadır. Öte yandan kurbanın yakınlarının ifadesi doğrultusunda, haber için seçilen söylemlere bakıldığında bazı farklılıklar gözlenmektedir. Birgün gazetesinin dördüncü kategorisinde yer alan haberde Özgecan Aslan benzetmesine, Muğla’daki diğer vakalara ve erkek katliamı nitelendirmesine yer verilirken, Cumhuriyet gazetesinin altıncı kategorisiyle bu haberde daha genel ve yüzeysel ifadelerle haber sunumu yapıldığı görülmektedir.

Sonuç

Haberlerde kadın cinayetlerinin temsilini haber dili ve söylem pratikleriyle ortaya çıkarmayı amaçlayan bu çalışmada, Pınar Gültekin cinayeti haberleri incelenmiştir. Çalışmada, 21 Temmuz 2020 tarihinde farklı sahiplik yapısı ve yayın politikaları olan Cumhuriyet, Birgün, Yeni Şafak ve Habertürk

gazetelerinin çevrimiçi versiyonlarında yer alan konuya ilişkin 19 haber, van Dijk'ın eleştirel söylem analizi yöntemi ile incelenmiştir. İncelenen gazete haberlerindeki temsiller, araştırmanın bulgularında ayrıntılı bir şekilde analiz edilmiştir. Seçilen gazeteler bağlamında kadın cinayetlerinin temsiline ilişkin analizleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

İncelenen haberlerde kadın cinayeti vakasının haberleştirme eğiliminin yüksek oranda olduğu görülmektedir. Cinayetin ortaya çıktığı gün konuya ilişkin gazetelerin en az 4 haber yapmış olması bu ilgiyi görünür kılmaktadır. Aynı haber içeriklerinin aynı gün içinde farklı şekillerde sunulduğu ve gazetelerin kimi zaman ajanstan gelen bilgileri olduğu gibi haberleştirdiği gözlenmektedir.

Kelime seçimlerine bakıldığında evli ve çocuklu bir adamla sevgili olma, bir süre önce terk etme, eski sevgili, eski erkek arkadaş gibi etiketlemelerle kadın cinayeti haberlerinin “neden” sorusunun yanıtının kadının özel hayatında arandığı görülmektedir. Gazeteler kadın cinayeti haberlerinin “neden” sorusunun yanıtını ayrıca failin ifadesinde aramaktadır. Failin bir süre önce kendisini terk eden kadınla yeniden birlikte olmak istediği ancak reddedilmesi üzerine çıkan kavgada cinayeti işlediğine ilişkin söylemin tüm gazetelerde haberleştirilmesi bunun açık bir göstergesidir.

Başka bir sonuç, gazetelerin cinayete ilişkin normleştirme, haklılaştırma ya da gerekçelendirme gibi söylem ve sunum şekilleri kullanmasıdır. Kadın cinayeti kıskançlık krizi, sevgi, reddedilme, çaresizlik, öfke gibi söylem ve sunum şekilleriyle haberleştirilerek gerekçelendirme yapılmaktadır. Gazeteler, örtülü bir biçimde cinayetin doğal akış olduğunu telkin etmekte, eril/cinsiyetçi dil ve toplumsal cinsiyet kalıplarını yeniden üretilerek pekiştirmektedir. Yine gazetelerin söylem ve sunumlarında canı, canavar, kan dondurucu, korkunç gibi sansasyonel öğeleri ön plana çıkardığı, özellikle başlıkta enfomasyon eksiltimi yaparak merak uyandırmaya çalıştıkları gözlenmektedir.

Kadın cinayetinin nerede ve nasıl işlendiğine dair detayların açık bir şekilde verilmesi diğer bir sonuçtur. Kadına yönelik cinayetin nasıl gerçekleştiğine ilişkin tüm detayların verilmesi suç olgusunun ön plana çıkarılmasından ziyade, olayın hikâyeleştirilmesine neden olmaktadır. En ince detaylarıyla hikâyeleştirilen haber hem cinayet için yol göstermekte hem de cinayetin kanıksanması tehlikesini doğurmaktadır.

Gazetelerin kadın cinayetini haberleştirirken pornografik öğeleri kullandığı da gözlenmektedir. Özellikle yeniden birlikte olma, otomobile alma, bağ evine götürme, çiftliğe gitme, yemek yeme, dönmesini isteme, başkasıyla olduğunu hissetme gibi söylemlerle kadın cinayetinden ziyade pornografik öğelerin ön plana çıkarıldığı ve olayın hikâyeleştirildiği görülmektedir.

İncelenen gazetelerde Habertürk gazetesinin üçüncü haberi dışında toplumsal, kültürel, siyasal ya da ekonomik herhangi bir ardalana bağlanılamamıştır. Bu anlamda kadın cinayeti bireysel bir soruna indirgenerek işlenmektedir.

Gazeteler kurbanın lehine bir bakış açısı yaratmaya çalıştıklarında bile failin ifadelerinin sansürlenmeden verilmesi, haberin failin ifadelerine ya da kadının özel hayatına dayandırılması, cinsiyetçi/eril bir dil kullanılması, cinayete ilişkin normleştirme, haklılaştırma ya da gerekçelendirme gibi söylem ve sunum şekilleri yapılması, pornografik öğelerin kullanılması, hikâyeleştirme ve detaylandırma nedenleriyle hem gazetecilik etiği hem de insan hakları ihlali noktasında tartışmalı bir alan yaratmaktadır. Tüm bunlar, kadın cinayetinin toplumsal bir sorun

olduğu bağlamından koparılmasına ve ilişki ya da özel hayat sorunu olarak bireysel sebeplere indirgenmesine neden olmaktadır.

Tüm bu bilgilerden anlaşılacağı üzere farklı yayın politikaları ve sahiplik yapılarında olmalarına rağmen, yapılan analizlerde kadın cinayetlerindeki haberlerin söylemsel pratiklerinin benzerlik gösterdiği bulgulanmıştır. Analizlere bakıldığında, konunun bağlamından koparıldığı, belirli etiketleme ve kalıpyargıların kullanıldığı, cinayete ilişkin normleştirme, haklaştırma ya da onaylama gibi söylem ve sunum şekilleriyle cinsiyetçi söylemlerin eril bakış açısıyla anlamlandırılarak yeniden üretildiği ve pekiştirildiği görülmektedir. Böylelikle kadın cinayetlerinin asıl dinamikleri bağlamından koparılmakta, toplumsal bir sorun olan kadın cinayetleri bireylere indirgenerek farklı bağlamlarda sunulmaktadır. En önemlisi de farklı sahiplik yapısı ve yayın politikaları olan gazetelerin kadın cinayetlerinin haber dili ve söyleminde ortaya çıkan ortak yönleridir.

Kaynakça

- Campbell, J. C. (1992). "If I Can't Have You, No One Can: Power and Control in Homicide of Female Partners", *Femicide: The Politics of Woman Killing*, Jill Radford, Diana E. Russell (Ed.), New York: Twayne.
- Connell, W. R. (1998). *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*, İstanbul: Ayrıntı.
- Deniz, Ş. ve Koralp Özel, E. (2015). "Tecavüzün Haberleştirilmesinde Etik Sorunlar: "5 N 1 K Yetmez, Bir de Vicdan Gerek"", *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 14 (4), s. 721-759.
- Dursun, Ç. (2010). *Söylem ve İletişim, İletişim Kuramları*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi.
- Karaduman, S. (2017). "Eleştirel Söylem Çözümlemesinin Eleştirel Haber Araştırmalarına Katkısı ve Sunduğu Perspektif", *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 4(2), s. 31-46.
- Kaypakoğlu, S. (2004). *Medyada Cinsiyet Stereotipleri*, İstanbul: Naos.
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*, Ankara: Bilim ve Sanat.
- Mumby, K. D. (2004). "İdeoloji ve Anlamın Toplumsal İnşası: Bir İletişim Bakış Açısı", Çev: Ç. Dursun, *Doğu Batı İdeolojiler*, 3 (30), s. 123-141.
- Özer, Ö. (2011). *Haber Söylem İdeoloji*, Konya: Literatürk.
- Sancar, S. (2008). *Erkeklik: İmkansız İktidar Ailede Piyasada ve Sokakta Erkekler*, İstanbul: Metis.
- Stöckl, H. vd. (2013). "The Global Prevalence of Intimate Partner Homicide: a Systematic Review", *Lancet*, 382, s. 859-865.
- Şahin, Z. B ve Birincioğlu, Y. D. (2020). "Toplumsal Cinsiyet ve Medya: Şule Çet'in Şüpheli Ölümü Üzerine Haberlerin Eleştirel Söylem Analizi", *Erciyes İletişim Dergisi*, 7 (1), s. 189-216.
- Van Dijk, T. (2001). "Critical discourse analysis", *The Handbook of Discourse Analysis*, D.Schiffrin., D. Tannen, & E., H. Hamilton (Ed.), Oxford: Blackwell.
- Van Dijk, T. (2003). "Söylem ve İdeoloji Çok Alanlı Bir Yaklaşım", *Söylem ve İdeoloji*, Barış Çoban ve Zeynep Özarslan (Ed.), İstanbul: Su.

İnternet erişimleri

- Cumhuriyet gazetesi 21 Temmuz 2020 tarihli sayıları
 Birgün gazetesi 21 Temmuz 2020 tarihli sayıları
 Yeni Şafak gazetesi 21 Temmuz 2020 tarihli sayıları
 Haber Türk gazetesi 21 Temmuz 2020 tarihli sayıları

Hall, S. (1997). *Stuart Hall: Representation & The Media*. 29/10/2020 tarihinde <https://www.mediaed.org/transcripts/Stuart-Hall-Representation-and-the-Media-Transcript.pdf> den alınmıştır.

Hürriyet gazetesi (2020). <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-haberleri-pinar-gultekinin-katili-cemal-metin-avci-icin-istenen-ceza-belli-oldu-41631054#:~:text=Mu%C4%9Fla'da%20%C3%BCniversite%20%C3%B6%C4%9Frencisi%20P%C4%B1nar,hapis%20cezas%C4%B1%20istemiyle%20dava%20a%C3%A7%C4%B1ld%C4%B1> (21.07.2020).